Hetedik évfolyam — 150-ik szám. — Kolozsvártt, csütörtök 1877. julius 5

A „KELET“ előfizetési dija:
dékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Volgler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest zervitatér 5. sz.

Nyiltéri czikkek
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Az osztrák bizottságok mükcdése.

(S—r.) Az osztrák kiegyezési bizottság viselt dolgaira érdemes egyszer-másszor figyelmet forditani, mert hasznos tanulságok következnek annak magatartásából: Tudjuk, hogy albizottságokat küldött az ki, az egyes kérdések előkészitésére. Igy összesen négy osztrák bizottság dolgozott a kiegyezés tárgyában, melyek közül három a fentebb emlitett kiegyezési bizottságtól nyerte megbizatását; ezek: a bank- fogyasztási adó- és vámbizottság; a negyedik pedig egyenesen a birodalmi tanácstól lőn kiküldve; ez a quotabizottság. Ennek a négy bizottságnak kezében van a kiegyezés sorsa, a mennyiben az az osztrák parliamenttől függ. A quota-bizottság furfangjait és hamis számitásait ösmerjük. A zsákutczából, melybe behajtotta magát, menekült egy hat tagu albizottságba, melynek, mint halljuk, utasitása nagyon furcsán hangzik; eldobja az az osztrákok számitását, melyhez különben még a legutóbbi nuntium is ragaszkodik, tehát nem fognak tőlünk 32 %-kot követelni; hanem megelégesznek a statusquoval — azonban egy feltétel alatt — ha a restitutio is a statusquo alapján marad. Természetes, hogy ez az alap Magyarország részéről elfogadva nem lesz. És igy ha a kiegyezés az albizottságban létre jő, az nem fog az osztrákok követelése értelmében valósulni. Tehát az osztrákok quota-bizottsága összeirt egy csomó hamis adatot — ez volt müködése. Ha pedig — a mit magyar részről nem tartanak valószinünek — nem létesülne a kiegyezés a quotában sem, akkor igaza lesz az osztrákbizottságnak, a mennyiben Ausztria elfogadja álláspontját; de ez herostratesi dicsőség lesz, mert a monarchia alkotmányos kapcsolatát rombolja szét vagy rongálja meg.

Eddigelé nem épületesebb a másik két osztrák bizottság müködése sem. A vám- és kereskedelmi-bizottság még eddig nem csinált egyebet. mint tannlmányozta a saját tárgyát és beavatkozott más kérdésekbe. Igy legutóbb hozott egy határozatot, mely szerint a kormány egyezzék ki Magyarországgal a függő adósság megosztásának kulcsára nézve is, azaz a valuta esetleges helyreállításának előféltételét, sőt részben módozatát is meg akarja ezzel oldani. Tagadhatatlan, hogy ez megoldandó kérdés. De nem tartozik a vámbizottság elé és ha most megoldatnék is, semmi praktikus haszna nem lenne, úgy, hogy ezzel is komplikálni akarni a kiegyezést — csak fogásnak tekinthető.

A bank-bizottság titkos tanácskozásaiból csak két tény került nyilvánosságra; egyik az, hogy a bankalkormányzók választása (és nem kinevezése) tekintetében a bank mellé állott; a másik az, hogy a 80 milliós adósság kérdésében még önmagában is meghasonlott. Ez is azt bizonyitja, hogy ez az albizottság is, nemhogy előkészitette volna a kiegyezést, még hátra mozditá azt.

Van még egy tárgy: a fogyasztási adók kérdése. Ez is egy albizottsághoz lőn utasitva. Ez a czukor-adót kezdé tárgyalni és — kimondá, hogy el nem fogadja azt a két évi provisoriumot, melyet a kormány javasol. Természetes, hogy kivánatos, miszerint elvi megoldás létrejöjjen; de a kérdés még nem érett és épen a gyárosok érdekében van a provisorium, hogy az alatt gyáraikat átalakithassák. (N. B. itt nem az elfogadott egy évi, hanem a két évi, kiegyezési javaslatról van szó és ezt összetéveszté a „Pesti Napló“) Ha az osztrákoknak tetszik, csinálhatunk elvi megoldást, de ezt aligha fogja Ausztria 213 gyára fizetni.

Igy áll a kiegyezés — az osztrák albizottságoknál, vagyis: sehogy sem áll!

— **A mozgósitási hirek** keletkezéséről irja a „N. H.“ egyik bécsi levelezője.

Bécs, jun, 30. Igyekeztem több itteni szerkesztőségben nyomára jutni annak, minő forrásra vezethetők vissza a legjobban értesült lapok által csaknem egyidejüleg jelentett — s immár hivatalosan megczáfolt — hirek két hadtestnek a határon való felállitásáról. Mindenütt ugyanazon forrást nevezték meg, sőt a kormány ugyanazon hivatalnokát, kivel szoros érintkezésben kell állnia kivétel nélkül valamennyi lapnak a mai időkben, midőn a politikát kizárólag a kormány, és pedig a parliamenti tényezőnek szinte mindeu befolyása nélkül csinálja. Mindenik szerkesztőség meg van arról győződve, hogy ezuttal szándékosan tévutra vezettetett, a mi még mindig jobb, mintha a dolog akaratlanul történt volna. Mert legalább megmaradt azon elégtétel, hogy bizonyos czélnak szolgáltak eszközül. A külügyi hivatal részéről el akarták terjeszteni a részletes mozgositás hirét, hogy több irányban érezhető nyomást gyakoroljanak, s a határon történt csekélyszerü előkészületeket, melyek az oroszoknak a Dunán szándékolt átkelése által szükségesekké váltak, szándékosan fujták fel katonai akcióvá. Nem nehéz kitalálni, minő czélt akarnak elérni, s mint a körülmények mutatják, valóban el is értek. Milán találkozása a czárral kevéssel a katonai akciónak első elhiresztelése előtt történt meg. Miután a legjobban értesült követ vagy katonai meghatalmazott sem tudhat két személy közti beszélgetésről többet annál, mit az illetők közvetve vagy közvetlenül közölnek, Bécsben minden eshetőséggel szemben meg akarták mutatni, hogy Ausztria-Magyarország minden takarékosság daczára sem ijed vissza hadtesteinek felállitásától, ha az szükségessé válik, s egyuttal meg akarták próbálni az ily hir benyomását a közönségre, valamint a tüzoltó csapatot koholt tüzvész hirre fellármázni szokták, hogy meggyőződjenek arról, minő bátorságot s ügyességet fejt ki a csapat valódi veszély estén. Gyakran meghivott vendégek előtt is rendeznek ily próbaelőadásokat, s ugy látszik, hogy ezuttal vendégül volt meghiva valamennyi nagyhatalom.

— **Az osztrák-magyar hadsereg mozgósitásáról** a „Daily Tel.“ kitünően értesült bécsi levelezője a következőket jelenti junius 28-ról:

Az itt következő fontos értesülés magánforrásból merítve megerősiti állitásomat, hogy Ausztria részleges mozgósitást határozott el.

Tegnap a hadügyminiszterium ban értekezés tartatott, melyben jelen voltak a három vasutnak — az osztráknak — az osztrák-lombard délinek és az államvasutnak — igazgatói ugyszintén az osztrák hajózási társulatok igazgatói,

A következők mentek határozatba: Az osztrák Lloyd köteles a kormány rendelkezésére 20 szállitó hajót állitani, melynek állomása Pola és Rovigó leszen. A drávai és szávai két társulat minden szállitó eszközét a kormány rendelkezésére bocsátja; ezek arra fognak használtatni, hogy azonnal Eszék, Ujvidék, Pétervárad, Sziszek, Gradiska és Brod stb. városokba szállittassanak azon hadiszerek, melyek most Marburg, Prágerhof, Steinbrück, Zágráb és Varasd katonai raktáraiban vannak elhelyezve.

Ennek ugy kell megtörténnie, hogy a vasutak tul ne terheltessenek. A két folyó deltáján hadi raktárak fognak állittatni a Bosniában és Szerbiában müködő hadsereg számára.

A főátjáró Novinál leszen, és Károlyváros, Ogulin és Petrinia szemben Sziszekkel, vannak főraktárakul kiszemelve. Novival vasut által fognak egybeköttetni. Az osztrák déli vasut-társaság utasittatott, hogy forgalmát naponként két vonattal, a Divaza, Pola, Rovignó vonalon pedig egy vonattal szaporitsa. Szeged, Arad, Mohács, Baziás, Orsova stb. állomások lesznek a csapatok megálló helyei; a katonai konyhákról is már előre gondoskodnak ott. A dunagőzhajózási társulat rendeletet kapott, hogy az egész kezelését katonai fölvigyázat alá helyezze, de jelenben meg van engedve régi szokás szerint folytatni üzletét.

— **A török parliament** jun. 28-iki üléséről távirják: Néhány szónok beszéde után az elnök tudatá, hogy parancsot kapott a szultántól, befejezettnek nyilvánitani az ottomán törvényhozó kamara ülésszakát. Császári üzenet nem olvastatott fel, de az elnök a zárbeszédben azt mondá, hogy a képviselők megtartják képviselői állásukat és meglehet, hogy rendkivüli ülésszakra fognak egybehivatni, hogy kielégitő ügyet tárgyaljanak. Az elnök e szavait Stambulban ugy értelmezték, mint czélzást a békekötés lehetőségére.

— **Az országgyülés** mindkét háza ülést tartott jul. 2-ikán. A felsőházi registratura megtette kötelességét, s rövid negyedóra alatt vita nélkül letárgyalta a czukoradó törvényjavaslatot, s átalánosságban elfogadta a gyámügyi törvényjavaslatot, mely ellen csak Eötvös Dénes b. szólalt fel, mig a javaslatot Fiáth főispán, s Tisza belügyminiszter védelmezték. — A képviselőház ülésében kihirdettetett az olasz keresk. szerződés beczikkelyezéséről szóló szentesitett törvény, s a legutóbbi ülésben történt választások eredménye, mely egészen megegyezik a kormánypárt által tett kijelöléssel. Ezzel az ülés véget ért.

— **A quota-bizottság müködése** valószinüleg minden eredmény nélkül fog véget érni. A „N. Fr. Presse“ jul. 1-sői száma constatálja, hogy mi várható osztrák részről. Idézett lap igy szól: „A tárgyalások határát Ausztriára nézve a statusquo képezi. Az osztrákok a szóbeli érintkezés alatt alkalmasint készeknek fognak nyilatkozni a statusquo fenntartására, ha a magyarok is erre hajlandóknak mutatkoznak. De jól megjegyzendő: az egész statusquo-t értjük mi; nemcsak a quota arányára, hanem az adó-restitutióra vonatkozót is.“ — Ezt magyar részről nem fogják elfogadhatni s igy a tárgyalások eredménytelensége előre látható. Az osztrákok különben a kiegyezési tárgyalásokba bekeverték a függő adósság fundálását is, s bizottságuk elvetette a czukoradójavaslatot; mind két tény nagyon összezavarja a magyar kormány számitásait, s ujabban bizonyitja, a mit minduntalan állitunk, hogy a közösség alapján Ausztriával kiegyezni nem lehet. A magyar quota-bizottság holnap ülést tart Bécsben, s még a jövő hét folytán várhatjuk a tárgyalások meghiusulásának hirét.

A háboru.

Két nagyfontosságu hirt hoz tegnapi táviratunk, még pedig két egészen hiteles hirt, melyek az oroszok nagy örömét a dunai átkelés sikere fölött alkalmasint nagyon le fogják hűteni. — Orosz részről hivatalosan megerősitik ugyanis a török főhadiszállásról érkezett tudósitást, miszerint junius 29-ke és 30-ka közti éjjel a törökök szétrombolták a Zimnica és Sistov között az oroszok által épitett hidat, és igy az a két orosz hadtest, mely Sistovánál török területre lépett és már elő is kezdett nyomulni, el van vágva a sereg zömétől. Az orosz hivatalos jelentés siet ugyan hozzátenni, hogy a hid még „ma estig“ helyreállittatik; de még ha ez sikerülne is — a mi 29 ponton elsülyedése folytán nem oly könnyü dolog — a törökök másodszor is szétrombolhatják a hidat, másrészt pedig nem kémek a támadással a már átkelt csapat ellen.

Mint ugyanis mai sürgönyök megerősitik, a Jantra folyó mellett a török területre lépett orosz sereg kemény vereséget szenvedett s helyzete rendkivül válságos, mert a főseregtől segitséget a hid elkészülte előtt nem kaphat, élelmi és lőszerekben is hiányt szenved s visszávonulás utja el lévén szakitva, a török sereg erélyes támadása e korán hetykélkedett oroszokat vagy kapitulációra kényszeritheti, vagy a Dunába fojtja. Azon körülmény, hogy a Jantra folyó mellett a törökök már előnyt tudtak kivivni, bizonyitja, hogy Abdul Kerim helyesen fogta föl a pillanat fontosságát és a zimnicai átkeléssel az oroszok még épenséggel nincsenek „tul a Dunán“, sőt épen ez válhatik romlásukra.

A Dobrudzsában az orosz előőrsök eljutottak a csernavoda-küsztendjei védvonalig, de itt még nagyobb harcok nem folyhattak, mert még a vasuti közlekedés sem szakadt meg. — Az ázsiai és montenegrói harctérekről ujabb mozzanatokat nem jelentenek, ellenben a Kaukazusból a törökök uj sikereiről érkeznek tudósitások.

Az orosz sereg vesztesége.

Az orosz sereg veszteségei felől a dunai átkelési kisérleteknél az orosz hivatalos jelentések még mindig mélyen hallgatnak. Egy magán levél azonban jelenti: „Biztos forrásból irhatom, hogy az oroszoknak a Dunán való átmenetel a Dobrudsába és máshol, az ő számitásuk szerint, 20 ezer emberbe, tömérdek tisztbe, öt tábornokba s két herczegbe került, kik közül az egyik Dolgoruki herczeg. Ha az oroszok maguk 20 ezer ember veszteséget számitanak, akkor az tetemesen több; pedig még jóformán nem is találkoztak a törökökkel!

Widdin ég de viszont Kalafat is romban van; — a török tüzérség kitünően viselte magát.“

A bolgár legio.

A bolgár legió a kegyetlen bánásmód és rosz élelmezés miatt nagyon apad, a közéjök beosztott különböző faju önkéntesek, sőt maguk a bolgárok is nagy mennyiségben szöknek, a pompás Chassepot-fegyvereket rendesen eladják román parasztoknak csekély árért, s a mi a legszebb, a románok nemcsak nem gátolják a szökést, hanem a szökevényekkel még fegyvervásárlásba is ereszkednek.

Az ázsiai harcztérről.

Az ázsiai harcztérről a zerini csatáról Zevinből 22-ike éjjeléről a „Standard“ levelezője a következőket jelenti:

Tanuja voltam egy kétségbeesett harcznak, mely itt közelben egész nap dühöngött. Alig keltem föl, midőn hire érkezett, hogy az oroszok közel vannak, s hogy támadást intéznek hadállásaink ellen. Kisietve, láttam a mint az orosz haderő, 16.000 emberrel és 14 ágyuval támadásra előnyomult.

A török katonák elfoglalták kijelölt állásaikat, s meglátszott rajtok a nyugalom és öröm, hogy végre szemtől-szemben vannak az oroszokkal. Haderejök 10.000 ember volt 8 ágyuval; de azon körülményt, hogy számuk kisebb, egyensulyozta a helynek gondos elsáncolása és megerőditése.

Az oroszok jobbfelől erős ágyutüzet kezdtek, s azután hat támadó hadoszlopot vetettek balszárnyukra. A török ágyuk körül kitünő volt a szolgálat, s az ágyutüz erős és pusztitó.

Az orosz hadoszlopok ujra meg ujra előnyomultak a legnagyobb vitézséggel, de csak megverve és szétszórva vettettek vissza. A harc csak esti 8 órakor végződött, midőn az oroszok végleg visszavonultak. Veszteségünk nem haladja meg az

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

LA ROCHE GRÓF.

Regény.

IRTA:

SAND GEORGE.

Második rész.

XX.

(Folytatás).

Oly szomoru hangon ejté ki e szavakat, mely egészen meglepett. Nagyon meghatott a Butler ur által nyujtott felvilágositás, azon különös leverttségről s busongás okáról, melyben szegény anyámat egész életén át s halála óráján merülve láttam és egyszersmind gyönyörrel véltem átcsillámlani látni a Love szavain keresztül a bánkódás egy nemét, midőn az özvegységről s az elárvult szív keservéről beszélt. Egy fűrészmalom közelében telepedtünk volt le, egy erdővel benőtt hegy lankás oldalán. Ez egyszerü falusi műhelyek nagyon festői látványt nyujtanak a Dorahegység több pontjain. Ez, melynél voltunk, kiváló regényes fekvéssel birt s az utazó család azért állapodott meg itt, hogy elköltse magával hozott étkeit s szabad ég alatt pihenje ki magát napi ebédje után. A mi feladatunk volt e czélnak megfelelő, kellemes helyet keresni ki s a közelben jó forrásvizet, mindezt nem volt nehéz feltalálni s mi örömmel s jókedvvel szolgáltunk gazdáinknak; de mihelyt mindent elrendeztünk s élelmiszereik kezök ügyében szépen le voltak rakva, mindhármunkat leültettek elég közel magukhoz s Love egész szivélyességgel részeltetett minket is a bőven ellátott reggeliből.

Mialatt Love e fentebb emlitett párbeszédet folytatta atyjával, Ferencz kényelmesebb ülőhelyeket s eleibe asztalt rögtönzött pár szál deszkával.

Ugy tettettem, mintha valamit igazitni akarnék a Love számára elkészitett padon s közeledtem felé, hogy jobban kivehessem arczvonásait; de hirtelen elfordult tőlem s ugy tetszett, mintha, mint a Murol-kastélyban létekor, nagy megerőltetésébe kerülne elnyomni egy titkosan előtörő könyüt. Pár perczczel később ismét reám pillantott, a mint elvette kezemből a kis kosarat, melyet csemegetányérul használt s igy szólt atyjához angolul:

— Tehát ez akkor a szegény János testvére volna? — S be sem várva a feleletet, kérdé tőlem, ha ismertem-e a fiatal La Roche grófot?

— Hogy ne ismerném — feleltem — miután egy óra járásnyira laktam kastélyától? De ő már rég az ideje, hogy külföldön tartózkodik.

— A hol aztán meg is nősült? . . . — mondá élénken Love.

— A mi azt illeti, — szóltam nyugalmat szinlelve — igaz, hogy beszéltek volt róla, valamint azt is, hogy meghalt; de ugy látszik, hogy sem egyik, sem másik hir nem volt igaz.

Hogyan? kiálltott fel Love; mit tud ön erről? Ön nem tudhatja azt. Küldött-e most közelebbről tudósitást magáról a gróf?

— A kastély öreg gondviselőnője, ki nekem nagy némém, nem régiben valami nyolcz-tiz nappal ez előtt azt mondta nekem: Hazugság volt a mit beszéltek; fiatal urunknak eszébe sem jutott megnősülni.

— Atyám, kiáltott fel Love angolul, s hirtelen felállt, hallja-é ezt? Megcsaltak minket! O él, s meglehet még most is gondol reánk!

— Nos! kedves leányom, szólt Butler ur kissé zavarba jöve, ha él, hálát adok érte istennek; de ha meg nem is nősült . . . . mit akarsz ebből következtetni.?

— Semmit. . . . felelt hidegen Love, rövid habozás után, s felém fordulva felszólitott menjek hivjam ide öcscsét.

Egy perczig düh-roham szállt meg s ugy éreztem, hogy gyülölni tudnám e leányt. Közeledtem Hope-hoz, ki ott feledte volt magát a malombeli munkásoknál, velök beszélgetve; nagyon száraz hangon értesitettem őt, hogy várnak reá, s azzal neki indultam az erdőnek, arra vágyva, bár soha viszont ne látnám e kegyetlen szivtelen nőt, kinek semmi következtetni valója nem volt abból, mit éppen most megtudott.

De Ferencz utánam sietett; a jó ember tudta már életregényemet, melyet rendre tudatnom kelle még vele is. Hova megy ön? kérdé. Jöjjön vissza hamar! Önről beszélnek! A leány megakarja kérdeni öntől, ha La Roche gróf szándékozik-é közelebbről haza jönni külföldről.

Tőlem is kérdezte, de nem tudván, hogy ön mit akar erről mondani, azt feleltem, hogy mit sem tudok róla. Hanem azt megmondtam, hogy én is ismertem ezt a szegény La Roche grófot, hogy gyakran barangoltuk be együtt a mezőket, s hogy hallottam beszélni valami nagy szerelmi bánatról, mely egy nagyon büszke kisasszony miatt érte őt, ki hitegette s aztán nem szerette. Szóval azt hiszem, hogy nagyon helyesen be széltem ön érdekében.

— S ő mit mondott mindezekre?

— Azt kérdezte, hogy tudom-é nevét ama kisasszonynak? mire én azt feleltem, nem tudom, s erre aztán nyugodtabb lett.

— Nó s ha megnyugodott ebben, hagyjuk meg őt nyugalmában!

Ne felelj többé semmi engemet illető kérdésére, s ne igyekezz többé szolgálni ügyemnek. Most távozom, s holnap haza indulok.

— Nem nem! az nem megy! kiáltott fel Ferencz, megragadva karomat; a leány nagyon élénken beszél önről fivérével. Nem értem, hogy miket mondanak, de minden perczben az ön nevét emlegetik. Ugy látszik, heves vita támadt köztük. Meg kell legalább tudnia, hogy a leány hogyan gondolkodik ön felől. Csak jöjjön vissza mentől gyorsabban, mert ha igy, neheztelve, szó nélkül eltávozik, gyanut kelt nála, hogy csakugyan La Roche gróf volt oldala mellett, s apja is könynyen megharagudhatnék reám.

Jusson eszébe, hogy megesküdött nekem, miszerint semmi kellemetlenségnek nem leszek ki téve ez ügyben, és hogy vezetői minőségemben nagy ártalmamra lehetne, ha ki tudódnék, hogy szerelmi cselszövénybe bonyolodtam.

Ferencznek igaza volt, s különben is büszkeségemet nagyon sértette azon gondolat, hogy megsejthetik kilétemet, miután oly határozottan, s világos szavakkal visszalettem utasitva. Visszatértem tehát, miután egy csomó érett szedret szedtem a Butler ur számára, ki ez idei gyümölcsöt nagyon szerette, s szépen meg is köszönte előzékenységemet.

— E jó fiunak mindenre van gondja, szólt nyájasan! Valóban mindenki szivesen fogadná őt szolgálatába! Jakab, ha valamikor kedve jő nálam munkát vállalni, közel lakom falujához s szivesen látom; mindig örömmel fogadjuk!

— Igen, igen, tette hozzá Love, hadd jöjjön bátran, s hozza el magával feleségét is! Nagyon vágynám megismerni őt.

Ugy tetszett nekem, hogy Love-nak ezt mondva, volt hangjában valami alattomos czélzás arra, hogy felismert, mert ajkain futólag rejtélyes mosoly vonult végig, mely egész testemben megremegtetett. Hope-ra pillantottam, nem figyelt reám, s ugy látszott duzzog valamiért nővérére, ki néhány percz mulva nyájasan szólt hozzá s édesgetéseivel sikerült is kiengesztelni őt s nem látszott többé arra gondolni, hogy a La Roche közelebbi, vagy egy átalán lehető visszatértéről kérdezősködjék.

(Foly. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

500-at, mig az oroszokét legalább is 3000-re becsülöm.

Ugyancsak Zeviből jelentik a „Daily Telegraph"nak jun. 27-éről: Tegnap csata volt az orosz derékhad egy osztálya — mely a balszárnytól erősitést nyert — és a török derékhad egy osztálya közt, mely az erzerumi basa vezérlete alatt állott, s bésötétedésig tartott. Majdnem egészen tüzérharc volt. Az oroszok sulyos veszteséggel visszaüzettek.

Az orosz balszárny meg van bontva — fele a centrumhoz csatlakozott, s a többi Bajazid felé vonult.

Az orosz sereg élelmezése.

Az orosz sereg élelmezése már is nehézségekbe kezd ütközni. Mint egy mai sürgöny jelenti, a török területre lépett orosz csapatok már is a legnagyobb nélkülözéseket szenvedik! — magukkal csak kevés élelmet vihettek, de nem is igen volt mit, s az orosz katonai intendatura most nyakrafőre sürgönyöz minden irányba, hogy eleséget és takarmányt kapjon. A törökök elhordtak e tájról minden eleséget, kivágtak minden fát, a forró nap sivár pusztává perzselte a mezőket; az oroszoknak egy egész hónapra való eleséget kell magukkal vinni, csak hogy a Balkánig eljussanak.

Az oroszok Zimniczánál.

Az orosz sereg átkelése Zimniczánál, mint a harcztéri tudósitók jelentik, kétségkivül ügyesen volt rendezve; a törökök épen e ponton nem várták komoly átkelési kisérletet. Az orosz hadsereg teljesen kiaknázta az előnyöket, melyek a tulhatalommal fellépő támadónak a hosszu védelmi vonal forceirozásánál szükségkép kinálkoznak. Ez kitünt már az első támadásnál, mely a Dobrudzsa, tehát a védelmi vonal legszéle ellen volt intézve; az egész vonalon Olteniczától Kalafatig szakadatlan, bár jobbára eredménytelen ágyuharcz folyt; sok ponton egyszerre, hogy a törökök figyelme elvonassék a főtámadás pontjától. Ruscsuk ellen, hol mintegy 35,000 főnyi török haderő állott, rettenetes bombázást kezdtek az oroszok s épen mert nem szándékoztak ott átkelni; sőt sokan valószinünek tartják, hogy Turnu-Magurellinél az átkelési kisérlet, noha a czár szemei előtt tétetett meg, szintén csak csel volt.

Jun. 26-án este hat órakor kezdték meg az oroszok az átkelési kisérletet azon a ponton, melyen a sikert oly biztosnak tudták, hogy nem kevesebb mint hat hadtestet, a 4., 8., 9., 11., 12. és 14-iket állitották fel közelében. Fedett pontokon gyülekeztek a csónakok és emberek, és 11 órakor megkezdték az átkelést. Két török üteg védte itt a tulsópartot szakadatlanul, szabatosan löttek; tettek is kárt a csónakokon eleget. — De azért a csónakok jöttek, mentek, egyre szállitották az embereket.

Az ellenállás felette gyengének bizonyult; nem is nevezhetik azt ellentállásnak, mikor 208 csónak járhat-kelhet a Dunán, és alig 200 embert veszit e merész vállalatban. A török parton egy kis fedett területen kötöttek ki az oroszok; itt szakadatlan dombsor huzódik, melynek minden egyes kupja kitünő védelmi pontokat nyujt; de ezek alig voltak megszállva.

Egy órakor a török ágyuk beszüntették a tüzet; egy és két óra közt átvitték már az első orosz ágyut egykét ponton által vitt tutajon.

A zimniczai oldalról a fák közötti rejtekeikből támogatták az átkelést; ezen ágyuk pozicziójáról állitólag látni lehetett a törökök vizi jármüveit, sőt ezek közt egy hadihajót is. — De ezek tétt lenek maradtak.

A délutáni órákban a romániai part felől már látni lehetett Dragumirov és Mirsky csapatait a sistovói dombokon. Csak most tudták meg a levelezők, hogy Zimniczát mily történelmi nevezetességü pontnak szemelte ki az orosz hadvezénylet; mindeddig sürü fátyol övezte e területet minden uton és ösvényen őrök voltak felállitva, kik senkit sem bocsátottak se be, se ki.

Most az átkelés biztositottnak mondható; az orosz sereg balszárnyán, Hirsovánál, nagy haderő áll, mely folyton erősbittetik; a jobbszárny Zimniczánál biztositott átkelő pontot; a czentrum most már tetszés szerint a jobb vagy a balszárnyon eszközölhetni az átkelést. A sistovai átkelés sikerülte után az oroszok Petrosaninál második hidat épitettek a Vede torkolatán alul, két hadtest már átkelt a bolgár partra.

A legközelebb várható esemény Ruscsuk körülzárolása. Viddin és Nikápoly a török várnégyszögtől isolálva vannak, és valószinü, hogy a török várnégyszög nemsokára kétfelé lesz vágva, a török haderő háromfelé megoszolva, nem birva egymással közlekedni, egyes részei közé az orosz haderő ékeli be magát és külön-külön fogja azokat roppant tulhatalommal megtámadni.

Igy képzelik a legközelebbi eseményeket az orosz főhadiszálláson levő egyes levelezők.

Az oroszok átkelése Hirsovánál.

Az oroszok átkelése Hirsovánál könnyü volt; harcz nélkül jutott a stratégiailag fontos Hirsova az oroszok kezébe. Hétfőn orosz kémek jelentették, hogy a városban mély és gyanus nyugalom uralkodik. Erre Piva Petresnél, Kalaras alatt egy kozák csapat kelt át a vizen s lassankint közeledett a városhoz. Midőn észrevette, hogy a törökök elvonultak onnan, birtokba vette ezt. A város mögötti üres baraktábort a kozákok felgyujtották, innen és Macsinból a basibozukok minden marhát, eleséget és értékesebb tárgyat magukkal vittek.

A törökök mindenfelől Babadagh s onnan a tengerparthoz huzódnak vissza, utközben minden eleséget elpusztitva, hogy az oroszok sehol se találjanak semmit. Az oroszok Hirsován át Csernavoda felé nyomulnak. A hét közepéig mintegy 30 ezer orosz volt a Dobrudzsában, kik hat napra visznek magukkal élelmiszert.

Montenegróból.

Montenegróból érkező tudósitások arra mutatnak, hogy a támadás Cettinje ellen már közelebb várható. A Szulejman és Ali Saib basák leveretéséről érkező minden szláv tudósitás hazug. A két vezér — előre megállapitott terv szerint fog Skutariból Bjekán és Cettinjén keresztül előre nyomulni s már át is lépték a határt. Herczegovinában vannak még török csapatok, Szulejman csak azokat vitte magával, a melyek arra voltak kiszemelve, hogy az élelmezési szállitmányokat fedezzék. — A törökök Montenegrót nem üritették ki egészen; még mindig megszállva tartják a martiniczi magaslatokat, s az ezekkel szemközt, vagyis a Zeta jobb partján fekvő pozicziókat. Az előnyomulás három hadtestben fog megtörténni, és pedig először Spuzból és Martiniczából Novoselón, Zagaraczon és Ptitárin keresztül Cettinje felé, továbbá Leskopoljeből Krusé-n, Gradacon és Ptitarin keresztül szintén Cettinje felé, és harmadszor Zabjakból Riekán keresztül hasonlókép Cettinje felé. A hadtestek meginditására már megtétettek a kellő intézkedések.

Az oroszok kegyetlenkedései.

Az oroszok kegyetlenkedéseiről a török kormány a következő ujabb hivatalos közleményt bocsátotta ki: Az erzerumi kormányzó távirati jelentése szerint, az oroszok Ardahan ostromlásakor löttek a kórházra, noha azon ki volt tüzve a lobogó, melyről meg lehetett ismerni. A vár elfoglalása után az oroszok az összes sebesülteket és betegeket legyilkolták.

Hogy Avillar lakóin, kik a török hadseregben szolgálnak, bosszut álljanak, az oroszok a falubelieket, főleg az asszonyokat és leányokat a legdurvábban bántalmazták. A többiek közt a zaruchadi alkormányzónak, a ki Karsban van szolgálatban, családját botrányos bánásmódban részesitették s azután Oroszországba internálták.

Az oroszok továbbá Djezza és Hadji Csiflik falvakat azon ürügy alatt, hogy néhány lakos kémkedést üzött, elpusztitották, de előbb a lakosok minden vagyonát, még ruhájukat is elrabolták. A lakosságot kor- és nemkülönbség nélkül teljesen meztelenül küldötték be Karsba. Hogy az ily bántalmazások ellen biztositsa magát, sok lakos az oroszoknak meghódolni kénytelen.

Ruscsuk bombázása.

Ruscsuk bombázása majdnem szakadatlanul tartott vasárnap óta mindig. — A pusztitás iszonyu. Három kórház összelövetett s több beteg életét veszté. Ugy látszik, mintha az oroszok tüze főleg az angol consulátus épületére lett volna irányozva, mely romokban hever. A franczia konsulátusi épületet három bomba rontotta le, a németet négy, az osztrák-magyar konsulátus ki van üritve; a konzulok mindnyájan átmentek Várnába. — A zsidónegyedben levő katonai kórházba 72 bomba esett, az ott levő (angol) orvosok helyökön maradnak, noha semmit sem tehetnek. — A bombák mindenüvé hullanak s egyetlen helyen sem lehet az ember biztonságban. — A levelezők mindennap ki vannak téve a közös veszélynek. Nagy elkeseredettség uralkodik az oroszok ellen, minthogy mindennap uj áldozatok esnek. A lángba boritott épületek közt vannak a kormányzói épület, a nyomda, a katholicus iskolák s a Mithad basa alapitotta árvaház. Tegnap reggel ismét megkezdték az oroszok a bombázást, mire a törökök hatalmas tüzzel feleltek. A sebesülteket egy a városon kivül felállitott kórházban helyezik el. Az angol konzul az oroszok ezen barbarsága ellen erélyes tiltakozást küldött Lord Derbyhez. A többi konzulok is, mint értesülünk, követik példáját.

Táviratok.

Konstantinápoly, julius 2. Arról biztositanak, hogy Sistovo és Biela között több csatározás történt, melyekben az oroszok nagy veszteséggel visszaüzettek; az oroszok nem lépték át a vasutat Küstendje mellett.

Pétervár, julius 2. Zimniczából 1-jéről távirják: Minden jól megy; a 28-án megkezdett hidnak az éjjel készen kellett volna lennie, de a 29 és 30-ka közti éjjel egy vihar elszakitotta a hidat s 26 ponton elmerült; a hid valószinüleg csak ma este készül el.

Konstantinápoly julius 2. Éjjel. Suchum-Kaleh parancsnokának egy sürgönye jelenti: Szerdán a török csapatokat, melyek Tsamcsovánál erődituményeket emeltek, 15,000 orosz megtámadta. A küzdelem igen elkeseredett volt s egész nap tartott. A török csapatok, melyek erősbitést kaptak, a pánczélos fregattok ágyuitól támogatva, visszaverték az oroszokat; a törökök előnyben maradtak. Az oroszok vesztesége 2000 ember, a törököké aránylag csekély.

Brassó, julius 2. Herzfelder Béla levelezőt Bukarestben hadi törvényszék elé állitották és tegnapelőtt főbe lőtték.

Konstantinápoly, julius 1. Az erzerumi kormányzó távirati jelentése szerint az oroszok Ardahan ostromlásakor löttek a kórházra, noha azon ki volt tüzve a lobogó, melyről meglehetett ismerni. A vár elfoglalása után az oroszok az összes sebesülteket és betegeket legyilkolták.

Hogy Avillar lakóin, kik a török hadseregben szolgálnak, boszut álljanak, az oroszok a falubelieket, főleg az asszonyokat és leányokat a legdurvábban bántalmazták. A többek közt a zaruchadi alkormányzónak, a ki Karsban van szolgálatban, családját botrányos bánásmódban részesitették s azután Oroszországba internálták.

Az oroszok továbbá Djezza és Hadji Csiflik falvakat azon ürügy alatt, hogy néhány lakos kémkedést üzött, elpusztitották és a lakosok minden vagyonát, még ruhájokat is elrabolták. A lakosságot kor- és nemkülönbség nélkül teljesen meztelenül küldötték be Karsba. Hogy az ily bántalmazások ellen biztositsa magát, sok lakos az oroszoknak meghódolni kénytelen.

Bécs, julius 2. A „Pol. Corr." jelenti Cettinjéből julius 1-ről: Majdnem az egész török haderő Podgoriczánál táboroz. A fejedelmi főhadiszállásról Biela-Budinától láthatók a török táborok. Tegnapelőtt erős hadosztályok küldettek Scutariba, tegnap azok ismét Podgoriczába jöttek vissza. Egy török élelmezési vonat Muriciba hozatott. A montenegróiak azt sejtik, hogy az albániai egyesült török haderők egy része vagy Konstantinápolyba rendeltetik, vagy hogy a törökök Peklicze felől terveznek támadást Montenegró ellen.

Triest, julius 2. A görög kormány által Korfuban elkobzott török hadiszerek Ausztria-Magyarország interventiója folytán azonnal kiadattak.

Pera, julius 2. Achmed pasa, a „Mamudie" parancsnoka jelenti a Kaukázusból, hogy Hussein Sabri Tsandsárnál az oroszokat megverte. Az oroszok vesztesége 2000 ember. Az osztrák-magyar és német érdekeket Küstendsében angol hajók fogják védelmezni orosz invasio esetén. — A németek közép-tengeri hajórája Syrába vonul.

Szt.-Pétervár, julius 2. (Hivatalos.) A Zevin melletti csata után Melikoff tábornok Hermann hadosztálya által Miledusot szállta meg, hogy Mukhtár csapatait megakadályozza Kars segitségére menni, és hogy Tergukasoff tábornok mozdulatait támogassa, ki Alaskertet élelmezendi és szükség esetén a bajazidi őrség felszabaditására van rendelve.

Az Ardahanból kiküldött Komarov-badosztály 28-án megverte a 3000-nyi emberből álló ellenséget az ardanicsi magaslatoknál, előnyomult Batz faluig, elfoglalt egy sátor-tábort és élelmet. — Az ellenség 100 halottat vesztett. A hadosztály visszatért Ardahanba. — Kars ostroma tart.

A felsőházból.

Julius 2.

A főrendiház mai ülésében vita nélkül elfogadtatván a czukoradó-tvjavaslat, tárgyalás alá vétetett

a gyámügyi tvjavaslat.

Eötvös Dénes báró nem fogadja el, Fináth Ferencz b. elfogadja a törvényjavaslatot.

Tisza ministerelnök röviden ajánlja a törvényjavaslat elfogadását. — Két szempontból tarta szükségesnek e törvényjavaslatot. Először, mert a hatóságoknak az ügyek vezetésére kellő befolyást enged s másodszor, mert e törvényjavaslat intézkedései szerves összeköttetésben vannak régi intézményeink fejleményével. A törvényjavaslat általában véve ugyanazon jogelveket és intézményeket tartja szem előtt, melyek eddig is fenállottak és érvényben voltak Verbőczy óta. (!!) A ház ezután általánosságban elfogadta, — (szavazás nélkül, minthogy Eötvös elleninditványa nem pártoltatott) — a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául. A részletes tárgyalás folytán az egyes §§-ok változatlanul elfogadtattak.

Végül Tisza ministerelnök felelt Kálnoky Dénes grót interpellátiojára a romániai és erdélyi határigazitási kérdésekre és a székely lányokkal üzött kereskedésre vonatkozólag. Az első kérdésben a kormány nem tartja alkalmasnak az időt intézkedések tételére; a másodikra nézve pedig kijelenti, hogy rendszeresen üzött kereskedésről nincs tudomása; ha azonban a kormánynak ily visszaélés tudomására jut, az minden egyes esetben meginditja a kellő szigorral az eljárást. Az interpellátioban foglalt azon kérdésre vonatkozólag, mely az Erdélyre nézve felmerült rablási hirekre vonatkozik, megjegyzi, hogy ezen hirek nagyrészben hamisaknak bizenyultak s a kormány meginditotta a vizsgálatot az ily rémhireknek, ugylátszik, tervszerü terjesztése tekintetében. Történt egy-két tablás, milyen a hosszuaszói is. Az erdélyi csendőrséget hasonló esetek meggátlása czéljából rendes katonasággal erősitette s a kormány egyáltalában megtett minden intézkedést, mely e tekintetben a közcsend fentartása tekintetében szükségesnek mutatkozott.

A válasz tudomásul vétetvén, az ülés véget ért.

Faik pasa.

Az Erzerum körüli csatározások alkalmával gyakran emlegetett Faik pasáról, Van erőd parancsnokáról dr. Deutsch Salamon ur a következőket irja a „Hon"-nak: „Faik pasa Abdul Kerim pasával együtt Bécsben Hauslatban nyerte katonai kiképeztetését, s mint hadnagy egy ideig szolgált is a csász. osztr. hadseregben; modora ennél fogva egész európai s a német nyelvet tökéletesen és a francziát is némileg birja; 2—3 német lapnak rendes előfizetője, az 1849-ik események ezredesi (miralaj) rangban találták őt, midőn kormánya által biztosként küldetett Sumlára a magyar menekültek fogadására s általán a czélra, hogy e „műszáfirok" (vendégek) mindennemü igényeiről kellőleg gondoskodjék; ugyancsak ezen Faik bey fizette ki havonként menekültjeinknek havi fizetését s pedig azon rang szerint, melyet az illető magyar földön viselt, s Teleki kivételével mindenki fel is vette havi fizetését (Kossuth is). „Még egy lengyel k. a.-nak is utalványoztam főhadnagyi gageját — mondá nekem Faik pasa, — mert oly gyönyörüen illett neki a magyar honvédegyenruha". Faik bey melegen hordozta szivén menekültjeink ügyét és mindenkép igyekezett sajgó sebeikre irt találni. Egy izben Kossuth nejének igen fájt egy foga s több éjszakát álmatlanul töltött e kincs fogfájása miatt; Faik beynek tudomására esvén e körülmény, azonnal Szilisztriába küldött egy ottani jó hirben álló fogorvosért, ki szerencsésen ki is húzta a corpus delictit. Oroszország és Ausztriától szorongattatva, a török kormány kénytelen volt menekültjeinket, kivált a „veszedelmesebbeket" az ország belsejébe internálni, — az erre vonatkozó rendeletét Faik bey többnyire az illetőknek saját kivánságuk számitásbevételével foganatositotta, s egy részének ez alkalommal Angliába szóló utlevelet nyomott kezébe. Faik pasa egészen helyesen énekli a szózatot (magyar szöveggel) s több magyar szabadsági dalt; egyet plane tőle tanultam meg magam is: „Nem magyar az, czudar az" stb., miből eléggé kitünik Faik pasának magyar rokonszenve s az, hogy sokat és közelebbről társalgott menekültjeinkkel. A krimiai háboru alkalmával Faik pasa Karszban parancsnokolt, s mily hősiesen védte meg e várat a kilenczszeres számban levő muszkák ellen, kiderül azon körülményből, hogy a Metz feladója Bazaine elleni perben épen Karsz várának Faik pasa által történt ezen hősies védelme volt a világ történelem lapjaiból példakép felhozva. — Faik pasának Abdul Kerim pasával való viszonya a legbensőbb, s mondhatom ritkán láttam ily kiváló példányát a „par nobile fratrum"-nak, miért is az igazság iránti adóm egy részét véltem leróni, midőn a magyar közönség előtt kevésbé ismert Faik pasáról ez adatokat feljegyeztem."

A magyar orsz. küldöttség második üzenete.

(Folytatás.)

Ezen károsodási összeg remélhetőleg csökkenni fog, ha nevezetesen a szesz- és czukoradóra nézve oly törvények jönnek létre, melyek az eddigi visszás állapotokat megszüntetik s főleg azon anomáliának vetnek véget, mely szerint adóvisszatérités czimén oly összegek fizettetnek vissza, a melyek az illető czikkeknél előfordult összes fogyasztási adóbevételt meghaladják. A magyar országos küldöttség őszintén csatlakozik a birodalmi tanács tisztelt küldöttségének azon óhajához, és a magyar országgyülés kétségkivül teljes erélylyel fogja támogatni a birodalmi tanácsnak minden arra rányuló törekvését, hogy az emlitett adótörvények gyökeres átalakitása és javitása mielőbb hozassék létre: de ha aztán ennek következtében maguk e visszatéritett összegek kedvezőbb arányban fognának is állani a megfelelő adóbevételhez, ez még sem szüntetné meg azon igazságtalanságot, mely Magyarország ezen visszatéritéshez való hozzájárulási arányának eddigi rendszerében fekszik és mely amugy is csak némi részben orvosoltatnék a visszatéritésnek azon aránykulcsa által, melyet a magyar országos küldöttség a két kormánynyal egyetér tőleg, első üzenetében a birodalmi tanács tisztelt küldöttségének ajánlott, és a melyet a mondottaknál fogva most is fenntartandónak vél.

Ily körülmények közt a magyar országos küldöttség semmikép sem fogadhatja el azon elvet, hogy a vámjövedelem közösségének mellőzhetlen feltételét az adóvisszatérités eddigi rendszerének változhatlan fenntartása képezhetné; nem fogadhatja el azt, hogy ezen adóvisszatérités a vámjövedelem közösségével „benső összefüggésben" állana; ezen összefüggés csak külső. Igen helyesen mondja az osztrák küldöttség üzenete, hogy az adóvisszatérités a kivitelnél a vámjövedelmekből fedeztetik, lehetővé teszi az eljárás azon egyszerüséget, mely a forgalom érdekében áll. De midőn az adóvisszatérités a forgalom egyszerüsitése czéljából a vámpénztárak által teljesittetik, ebből még korántsem következik az, hogy ezen visszatéritésnek oly aránykúlcs szerint kell történnie, mely Magyarországot igen tetemes mértékben kárositja és még egy uj hátránynyal fokozza azon áldozatok sulyát, melyekkel Magyarország amugy is a vámközösségből reá háramló előnyöket bőségesen megfizeti."

Az eddigi adóvisszatéritési rendszert elismervén, az üzenet kiszámitja, hogy adóvisszatérités fejében az 1868—75. korszakban fizetett a monarchia „összesen 51.541,755 frtot, vagy átlagosan évenként 6.442,718 frtot. Ezen összegből Magyarország a fennálló törvények alapján a határőrvidékkel együtt 31.4%-ot viselt, azaz 16.185.108 frtot, vagy átlagban évenként 2,023,013 frtot; Magyarország tényleges adóvisszatéritési azonban, mint a birodalmi tanács tisztelt bizottsága helyesen számitja, a nevezett években csak 13.31%-ot tettek, azaz 6 m. 859,957 frt, vagy átlagosan egy évben 857,495 frtot és igy Magyarország ezen időtartam alatt 9.334.151 frttal vagy évenként átlag 1.163,519 frttal károsult. Ezzel majdnem egészen azonos eredményekre vezet egy másik számitás, melynek alapjául az egyes adóágakban való kölcsönös termelés, illetőleg adójövedelem aránya szolgál, és mely azon feltevésből indul ki, hogy egyenlő kereskedési viszonyok mellett két állam területének kivitele ugy aránylik, mint azoknak a termelése. Ezen kulcs szerint az 1868-ik évtől 1875-ik évig terjedő átlagot véve föl, Magyarország tulterheltetése tett volna évi átlagban a czukornál 1.084,349 frtot, a miből levonván a szesznél előforduló kevesebb terheltetést 146.464 frtot, marad az utolsó nyolcz év eredményei szerint mint Magyarország tulterheltetése évi átlagban 1.023,655 frt, mely összeg még jóval magasabbra t. i. 1.463,788 frtra rugna, ha ugyanazon kulcs mellett nem a 8, hanem csak az utolsó 5 év átlaga szerint tétetnék a számitás.

A mélyen tisztelt osztrák küldöttség azon javaslatával, hogy a vámjövedelemből az 1869-iki II-ik törvényczikkben megállapitott vámkezelési költségáltalányok, még pedig a magyar korona országai részéről 450,000, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok részéről 1.400,000 frtnyi évi összegben levonassanak, mindaddig, mig valamenynyi illetékes tényezőnek hozzájárulásával és beleegyezésével az ebbeli törvények nem módositatnak, a magyar országos küldöttség a maga részéről is teljesen egyetért. Őszinte sajnálatára azonban küldöttség nincs azon helyzetben hogy a birodalmi tanács tisztelt küldöttségének azon fenntartásához is hozzájárulhatna, mely szerint azon esetre, ha a fennálló vámok felemeltetnének, vagy uj vámok behozatnának, az innen származó jövedelmi többletre nézve uj egyezkedésnek kellene történni. Ezen fenntartást a birodalmi tanács tisztelt küldöttsége azzal indokólja, hogy 1867-ben, midőn a most még érvényben álló egyezkedés köttetett, a vámtételek magassága ismeretlen volt, s igy azon pénzbeli érték is, melyet a vámjövedelmeknek közösekké nyilatkoztatása mindegyik részre nézve magába foglalt, holott most a dolog másképen állana, miután mindkét kormány nyilatkozataiból tudva van, hogy bizonyos vámtételeknek teteme s felemelése terveztetik és igy előre ki nem számitható, mily befolyással lesznek ezen felemelések a monarchia két felének a közösügyi költségekhez való hozzájárulási összegeire nézve. A magyar országos küldöttség nem szándékozik vitatárgyává tenni azon kérdést, vajjon mennyiben czélszerü az, hogy tekintetbe vétessenek a kormányok oly jövőbeli előterjesztései, melyeknek tartalmáról ez idő szerint egyik küldöttségnek sincs hiteles tudomása. De igenis hangsulyoznia kell azt, hogy a fennálló törvények a vámjövedelem közösségének elvéről szólnak, melyet a birodalmi tanácsban képviselt királyságoknak és országoknak a törvényes időtartam lefolyása után vagy továbbra is elfogadni, vagy elvetni teljesen jogukban áll, de a mely semmiesetre nem lehet és nincs is bizonyos vámtarifához kötve. Mutatja ezt legvilágosabban épen az 1867-iki egyezkedés, melynek alkalmával a közösség elve elfogadtatott, de ennek daczára sem Magyarország, sem a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok részéről semminemü felszólalás nem történt, és sem a Lajtán innen, sem tulnan senki ama egyezkedés megsértését nem látta benne, midőn utólag a kereskedelmi szerződések, nevezetesen az Angliával kötött pótszerződés következtében az 1867-ben érvényben állott és — mint a tisztelt osztrák küldöttség vélekedik — az akkori egyezkedés alapjául szolgáló vámtételek igen tetemesen módositattak. De ha átalában helyén van a jelenlegi küldöttségi tárgyalások alkalmával a szándékolt vámfelemelésekre tekintettel lenni, akkor talán szabad lesz a magyar országos küldöttségnek is a birodalmi tanács küldöttségét, arra kérni: ne méltóztassék szem elől téveszteni azon körülményt, hogy köztudomás szerint a vámfelemelések nemcsak oly czikkekre terveztetnek, a melyekre nézve Magyarországnak fogyasztási képessége talán kisebb, mint a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országoké, hanem oly beviteli czikkekre is, a melyekre nézve Magyarország igen erős fogyasztó és a melyeket ő majdan a vámfelemelés következtében ismét egyesegyedül az osztr. ipar érdekében még drágábban megfizetni kénytelenittetvén, ezen uton nemcsak teljesen helyre fogja állitani a vámfelemelés utánra is az egyensulyt, hanem ujabban is tetemes összeggel fog adózni az osztrák ipar emelésére.

(Folyt köv.)

Orosz nyilatkozat Ausztria-Magyarországról.

Hogy a mi kedves szomszédunk és „szövetségesünk", Oroszország sajtója speciális felügyelet és cenzura mellett mily őrjöngő támadásokat intéz ellenünk, annak ékes példáját nyujtja ujból a „Sovremennyja Izvicstija", mely folytatja támadásait az osztrák-magyar monarchia ellen, és elérkezettnek találja az időt, mikor Angliának és Ausztria-Magyarországnak meg kell mutatniok a kártyákat, Oroszországnak pedig tettleg tapasztalnia, mi által jutalmasztatott nagylelkü bizalma és az idegen

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

érdekek iránti tisztelete (!) Northcote nyilatkozatában a cikkiró nem talál vigasztalást, mert Northcote tettleges beavatkozással fenyeget. Nyugtalanságot okoz neki azon kérdés is, hová fog „az osztrák mozgósitás“ irányulni. — Hinni szeretné, hogy Oroszország azon kiméletért, melyben Ausztria-Magyarország érdekeit részesitette (!) s melyet a montenegróiaknak cserbehagyásáig vitt, saját érdekei valamelyikének tiszteletben tartását alkudta ki, de el kell ösmernünk — ugymond — hogy az időszaki sajtó közleményei csak azon jó szolgálatokról tesznek említést, amelyeket tőlünk kétszinü szomszédunk követel. — A dolog annyira megy, hogy az osztrák kabinet az orosztól azt követeli, hogy tagadja meg az orosz hazafiakat. A legujabb igéret, a melylyel bennünket vigasztalnak az, hogy Ausztria megszállja Bosniát, de nem Oroszország ellen. Hanem Bosznia megszállása, azaz az osztrák kezekbe leendő kerülése ismét osztrák és nem orosz érdek. Ennek fejében a barátság mily gyakorlati bizonyitékát kapja Oroszország? Bosznia és Hercegovina, felkelésök által idézték fel a jelen kérdést tiltakozva a török uralom javulási képessége ellen: felszabaditásukat követelték és most már egészen a háttérben vannak, ujra idegen uralom alá kerülnek s hős védőjök Montenegró megszüntével fog talán azért bünhödni? — Önkénytelenül az jut eszünkbe, hogy a hercegovinai felkelést kezdettől fogva Ausztriának tulajdonitották. Ennek folytán feltehető, hogy a bolgárok mészárlása sem történt az ő kezdeményezése nélkül és pedig oly célból, hogy a figyelem a többi országoktól elvonassék. Nehéz ezt bebizonyitani, de tőltenni lehet!“

Az erdélyi tüzoltó-szövetség ünnepélye Nagy-Szebenben.

(Második nap junius hó 30-án.)

(Folytatás.)

Délután 4 ½ órakor a közgyülést folytatták tovább.

Legelőször Jahn József szászvárosi tüzoltó főparancsnok tartott előadást „a tüzoltói dilettantizmus ismérvei és árnyoldalairól.“ E csinos előadás általános éljenzéssel fogadtatott és egyszersmind határozatba ment, hogy magyar és németnyelven nyomattassék ki és az összes hazai tüzoltó-egyleteknek küldessék meg.

Ezután tárgyalás alá vétetett a marosludasi tüzoltó egyletnek „az általáuos tüzszolgálati kötelezettség érdekében“ beküldött inditványa.

Rövid vitatkozás után, Gamauf Vilmos azon nyilatkozatára, hogy ez irányban a kellő lépések már megtétettek, miután dr. Lindner Gusztáv által kidolgozott javaslat már a magas kormányhoz fel is terjesztetett, egyszerüen tudomásul vétetett.

Ezután dr. Lindner Gusztáv értekezett „az épitkezési, tüzrendészeti, valamint a tüzbiztositási ügy reformja Magyarországon“ czimü saját művéből.

Szász Robert inditványára e terjedelmes és alaposan kidolgozott munka szerzőjének és jelenlegi előadójának jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott.

Ezután a közgyülés folytatása másnapra halasztatván innen mindenki a „Hermann kertbe“ sietett; a hol már összegyülekezve láttunk oly nagyszámu közönséget — köztük Nagy Szeben és a vidék szépeivel — a milyet e kert még nem fogadott be; a tolongás ugy a feldiszitett kertben, mint a pavilonban már 9 órakor oly nagy volt, hogy helyhez vagy asztalhoz képtelenség volt jutni, étkezni meg épen nem lehetett; mindennek daczára az ifjuság a pavillonban majdnem hajnalig ugyan csak járta. A lobogók és különféle lampionokkal feldiszitett kertben ez uttal, a rendőrség nagyobb dicsőségére, szintén ott pompáztak a többféle alaku és nagyságu sárga fekete — vörösék és vörös-sárga lobogócskák. A szépen sikerült estélyen ott láttuk erdélyi főhadparancsnok báró Ringelsheim altábornagyot — a körünkben időző angol tudós Mr. Browning Györgyöt — Fülep Samu katasteri igazgató és Bisánszky János kir. tanácsos és pénzügyigazgatót, Giebel alispán és több más városi notabilitásokat.

Sulpicius.

(Folyt. köv.)

A Victoria és az „Ebredés“.

Tisztelt szerkesztő ur!

Az „Ébredés“ tegnapi számában a Victoria ellen megjelent czikkre reflectálva és jellemzésül azon üzelmeknek, melyek ezen lap szerkesztőségénél folytattatnak, álljon itt a következő lehető szárazon előadott tény.

A Victoria május 30-iki rendes közgyüléséről az „Ébredés“ ugy mint az ön lapja is, rövid közleményt hozott. Mig ön és másik tisztelt laptársa („M. P.“) egyszerüen hirlapirói kötelességüket vélték teljesiteni, midőn egy hazai közintézet közgyülése mozzanatairól a közönséget értesitették, addig az „Ébredés“ szerkesztősége közlési diját előre kialkudta 30 frtban a megjelenés után azt 46 frtra rugtatva fel.

Junius 30-án az „Ébredés“ szerkesztősége (l'appetit venant en mangeant) reportere által ismét megjelenvén rendkivüli közgyülésünkön, jegyzetei eredményéről másnap alólirtnak egy terjedelmes czikket adott be, mely nagy jóakarattal tárgyalva a Victoria ügyeit és az intézetnek szép jövőt jósolva, annak árát 75 frtban szabta meg. Én a czikket sem időszerűnek, sem a szabott árnak megfelelőnek nem tartva s az eljárás körül egyszerüen zsarolási kisérletet ismerve fel, visszautasitattam. Erre az „Ébredés“ szerkesztősége a várt koncztól eleste feletti boszujában és azon elvnek hódolva, hogy ha nem fizetsz, nem szolgállak, hamarosan leforditotta egy bécsi obscurus ujság czikkét, melyben a Victoria attól kitelhetőleg piszkolva van s közre adta. Eddig a száraz tény, melyhez lesz szives a tekintetes szerkesztő ur az irodalmi morál érdekében egy kis commentárt irni*). Az üzletvilág pedig szerezze meg magának előre az „Ébredés“ meggyőződése Preiscourantját, (alkudni is lehet,) s legyen tisztában az iránt, hogyha 75 frtott fizet, dicsérik, kevesebbért hallgatnak, ingyért pedig piszkolják.

Az „Ébredés“-nek kútforrásul szolgáló bécsi lap (par nobile fratrum) czikke absurd és légből kapott állitásait czáfolni ide nem tartozván, jellemzésül röviden csak annyit, hogy a bécsi ugynevezett szaklapok két categoriába sorozhatók: egyik melyet egy vagy-más társaság, bank, stb. fizet: ez derüre-borura dicsér, sokszor a jóból igen is sokat adva; másik mely subventiót az illető társaságtól nem huz, ez az „Ébredés“ modorában piszkol. És megtörténik, hogy a dicsérő és piszkoló két lapnak egy ugyanazon szerkesztője van. Ajánlom ezen uj kereseti forrást az „Ébredés“ szerkesztőségének. Tanulmányozásul rendelkezésére áll nálam egész gyüjteménye azon bécsi lapoknak, melyek fele dicséri, másik fele piszkolja a Victoriát.

Szász Gyula,
a Victoria vezérigazgatója.

Nyilatkozat.

Fennebbi sorok már elkészültek, midőn Asbóth ur azoknak bizonyos nem várt indiscretio következtében tudomására jutván, tegnapi lapjában parirozni igyekszik a kellemetlen tényt és egy kétségbeesett Frontveränderunggal olyan szinben akarná feltüntetni az ügyet, *mintha nem a Victorián követtetett volna el zsarolási merénylet az „Ébredés“ részéről, hanem ellenkezőleg a Victoria igyekezett volna reclamcsinálás czéljából megvesztegetni az „Ébredést“!!!*

E tactica azonban legkisebbé sem alterálja a tényeket s én fennebbiekből egy szót sem veszek vissza, hanem egyszerüen és ezennel a hazugság bélyegét sütöm Asbóth ur nyilatkozatára. S valóban azonkivül, hegy nagymérvü agylágyulási tünetek szükségeltetnének ahoz, hogy valaki az „Ébredés“ 300 példányban nyomott maculaturáját használja fel drága pénzen reclamcsinálásra, világos, hogy Asbóth ur hirével és tudtával hozatott a Victoria májusi közgyüléséről az „Ébredés“-ben több mint egy hóval ezelőtt megjelent s egyszerüen a más két lapból átollózott rövid közleméuy, ha csak fel nem teszem Asbóth urról, hogy ingyen huzza jó fizetését, de saját lapját nem is olvassa. És legalább is (szeliden szólva) naivitás azzal mosakodni akarni, hogy a Victoria a kizsarolt összeget nem Asbóth urnak személyesen fizette ki. Mindenki tudja, hogy az ilyesminél discretio kivántatik meg. Hogy ő most, midőn a 2-ik kisérlet a 75 frt kicsikarására meghiusult, merészkedik a Victoriát vádolni megvesztegetési intentioval, az jellemzi Asbóth ur tiszteségérzetét, de józan embert pillanatig sem hagy kétségbe az iránt, hogy itt Asbóth ur részéről a legotrombább mistificatio czéloztatik és a közönség, melynek itéletére hivatkozni nem restelli, bizonyára sokkal több ép érzékkel birand, hogy könnyen fel ne ismerné, ki hazudik itt.

Hogy az „Ébredés“ tetten kapva, szégyenérzetében most meghunyászkodás helyett a rágalom fegyveréhez nyul, azt értem, de tiltakozom azon eljárás ellen, hogy Asbóth ur a maga piszkos ügyébe a Victoria igazgatóságát keverje bele, mely az egész affaireről tudomással nem birt, mely kezeléssel nem foglalkozik s melynek tagjai ennélfogva nem is lehettek kitéve a merényletnek.

Én pedig, kin az „Ébredés“ a zsarolási kisérletet elkövette s ki azt erélyesen visszautasitván, a támadást provocáltam, nyugodt vagyok a tisztességes érzettel biró közönség itélete iránt, de különösen nyugodt vagyok abban, hogy sokkal nagyobb szolgálatot tettem az üzletvilágnak, midőn az „Ébredés“-fajta zsarolási manövereket felderitettem, — még társaságom megtámadása árán is — mintha megengedem, hogy Kolozsvártt, melynek lapirodalma eddig büszkén vallotta magát tiszteségesnek, polgári jogot nyerjen az „Ébredés“ által importálni megkisértett zsurnalistikai kalózság. Ennyit Asbóth ur nyilatkozatára.

És most már én kérdem, mit tarthat a közvélemény egy oly szerkesztőről, ki, midőn egy hazai becsületes társaságot megtámadni akar, önálló kritikára nem képes, hanem egy ismeretlen német zuglap hasábjairól lapátolja fel sarát s azzal dobál maga körül, kevesebbet ártva a megtámadottnak, mint a hazai hirlapirodalom reputátiojának, azon hirlapirodalomének, mely nem a hazai intézetek ledorongolásában, hanem azok jóakaratu támogatásában kell, hogy hivatását fölismerje, melyből legalább is önálló véleménynyilvánitást és nem bécsi jóakaróink roszakaratu majmolását várja el a közönség.

Szász Gyula,
a Victoria vezérigazgatója.

(* Ehez csakugyan felesleges. Szerk.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. julius 4.

— **Olvasóinkhoz. Hinni akarjuk, hogy a lapok olvasói nem a nagy hangon tartott előfizetési felhivások szerint becsülik a nyilvánosság organumait. Ilyet tehát a közelgő félévre se várjon tőlünk senki, — előfizetők halászása végett saját hitünket nem akasztjuk horogra, melyen meglehet fenakadnak nehányan, de a lap becsülete is utána vész. Nem igérünk tehát egyebet, mint hogy teljesiteni fogjuk felvállalt kötelességünket a közönséggel és a közügygyel szemben ugy, a mint azt ilyen nehéz időkben méltán megkövetelhetik. A föld minden zugából nem áll módunkban eredeti tudósitásokat hozni, de a mit másod kézből vettünk, nem kereszteljük annak. Budapesti munkatársaink igyekezni fognak táviratokban összegezni mindazt, a mi figyelemre méltót és megbizhatót a rendelkezésökre álló bő források nyujtanak. Azon hazánkfiai pedig, kik Bukarestben, Galaczban, Konstantinápolyban kötelezettséget vállaltak el lapunkkal szemben, szintén meg fogják állani helyüket s újabb megbizatásuk folytán gyakrabban küldendő táviratait, valamint harcztéri tudósitásaik bizonyára nem fognak hamis czégre szorulni. Egyebekben csupán lapunk multját adjuk zálogul a jövőnek s törekvésünk tisztaságába vetett bizalommal kérjük ki olvasóinktól az eddig tanusitott pártfogást.**

A „Kelet“ szerkesztősége.

— **Csak tegnap** emlékeztünk meg egy u. n. jósnőről, ki Kolozsvártt belügyminiszteri s helyhatósági engedély mellett ültetgeti föl a jóhiszemü közönséget. Ma meg Maros-Ujvárról érsitnek, hogy ott hasonlókép belügyminiszteri engedély mellett valami Adwinent nevü „Wunderdame“, ki „Wahrsagerinn der Neuzeit“-nak nevezi magát, humbugizál s csak 20 kr belépti dijért bármely férfi vagy nő előtt föllebbenti jövője titkainak fátyolát. Ez már olyan non plus ultra szédelgés, melynek jellemzésére hamarjában nem is tudunk elég erős kifejezést találni. És amit szinte hihetetlennek kell tartanunk: ennek a „jósnő“-nek is engedélye van 59513. 876 sz. a. a m. kir. belügyminiszteriumtól az államtitkár ur aláirásával, mely engedély „delejesálom-előadások“ tartására ad jogot! Ha a szegény nép között babonát terjesztő oláh pópák kigunyoltatnak s esetleg megfenyittetnek; ha a Lateau Luiza-féle szent üzelmeket az egész világ gunykaczaja kiséri: akkor valóban nem érthetjük, hogy lehet hatósági engedély védelme alá helyezni az Adwinent-féle hazugság-terjesztést!

— **A sokat vajudott** redoutte-kérdést most oldják meg a kőmüvesek és a malterkeverő czigányok, a mennyiben a redouttenak itt-ott bomladozó részein megkezdték a javitást s a ronda épületet innen-tul toldozzák-foldozzák. A legnevezetesebb javitás az lesz rajta, hogy a stakaturt vaskapcsokkal igyekeznek rábeszélni az alázuhanás abban hagyására s hogy az eddigi éttermet társalgó szobává alakitják át és étteremnek az épület jobb szárnyán nyitnak tisztességes termeket.

— **Roppant hiányt** szenved a város felső része ivó és mosó vizben, mivel kutaink egytől egyig ihatatlanok és mosásra használhatatlanok. A mult alkalommal kifejtettük volt milyen kevés költséggel egy vizhajtó kerék és földalatti csövezet utján fel lehetne hozni a Szamos vizét a piacz közepére, hol egy állandólag folyó kut vizével egy nehány utcza büzhődt árkát mosná ki s a mellett iható és mosó vizet adna egy egész városrésznek. Negyven-ötven forint évi állandó kiadását szüntetné meg a városi hatóság egyetlen ilyen kuttal a felső városrészben lakó családoknak. De a hatóságnak egyéb a gondja, hogy sem az adófizető polgárok érdekében tegyen valamit. Hogy mi, azt ő tudja!

— **Hajlandóságunk** volna a közegészségügyi bizottság t. tagjait a vasuthoz egy pohár sörre meghivni. Igy legalább tudomást vennének arról a saharaiportengerről, a mely az egész nagyutczát elboritja és a minek következtében a vasut felé törekvők orrukat, szájukat betömni kénytelenek, nehogy megfuladjanak. Nincsenek a városnak utcza-seprői?

— **Jágoosy Péterffy József** a háziipar fejlesztésére ministeri biztos, tegnap városunkba érkezett és értekezletet tartott a Kolozsvártt alakulóban levő házi-ipar-egyesület intéző bizottságával. A biztos ur már az éjjeli vonattal Székelyföldre utazott.

— **Időjárásunk** ismét teljesen helyreállott, valódi caniculai napokat élünk. Természetesen ilyenkor fürdőházaink és uszodáink zsufolvák a látogatóktól. Különös népszerüségnek örvend most a serdülő nemzetség részéről a „Diána“-uszóda, melyet dr. Szombathelyi egész torna-intézetté alakitott át és a viztükre felett a fejlődő áthleták a legvakmerőbb gymnastikai mutatványokat hajtják végre. Nem ajánlhatjuk eléggé a szülőknek, hogy gyermekeik testi fejlődése és egészsége érdekében használtassák fel e szép napokat.

— **Veres Ákos** helybeli törv. biró tegnap tartá esküvőjét Szőcs Ida k. a.-nyal, dr. Szőcs Emil köztiszteletben álló városi orvos, kedves nővérével. A Szász Domokos ref. lelkész által végezett esketési szertartást kedélyes családi lakoma követte. — Állandó boldogság koronázza e szép frigyet.

— **A legőszintébb** részvéttel értesülünk, hogy Simén Domokosné volt (Ürmösi Sámuné) ma megszünt élni A megboldogult egyike volt a kolozsvári társadalom legtiszteltebb hölgyeinek, kinek nevével mindenütt találkoztunk, hol a szépnek, jónak, nemesnek ápolásáról, terjesztéséről volt szó; a jótékony nőegyletnek fennállása óta legtevékenyebb tagjai közé tartozott, ki sok árvának könynyeit törölte le. — Az elhunyt, mint halljuk, önfeláldozó anyai szeretetének lőn áldozata, a mennyiben nem rég aszkorban elhalt szeretet fia: Kálmán ápolása közben ő is megkapta a veszedelmes kart, mely aztán sirba is vitte. A nyugalom és örökbéke angyala örködjék sirja fölött!

— **Récsi Géza** tehetséges végzett jogász és pénzügyigazgatósági hivatalnok tegnap este 10 órakor, hosszu szenvedés után meghalt. Az elhunytat, ki dr. Récsi Emil a budapesti egyetem egykori nagyhirü tanárának egyetlen fia volt, nagyszámu rokonság köztük az édesanya és két nővér gyászolja. Béke az oly korán elköltözött tehetséges ifju poraira!

— **A tordai** dalkőr e hó 15-én tánczvigalommal egybekötött dalestélyt rendez, melyre a készülődések nagyban folynak. A kolozsvári dalkör különösen hivatalos reá; a meghivást elfogadják-e vagy nem: még nem tudható.

— **Magyarosodunk**. Alkalmunk volt látni Torda-Aranyosmegyébe kebelezett Alsó-Detrehem község hivatalos pecsétjét következő fölirással: „Ortsamt. Alsó-Detrehem“. Vajjon a tordamegyei alispán urnak van-e erről tudomása?

— **Tordán** e hó 1-én a helyi önkéntes tüzoltó-egyletnek a nagy-enyedi tüzoltó-egylet zenekarának közreműködése mellett rendezett tánczvigalma fényesen sikerült. A tánczvigalom viradtig tartott. Tiszta jövedelem a 300 frtot meghaladja.

— **Ismét rablógyilkosság**. Egyik tordai levelezőnk jul 3-ikáról irja: Mára viradólag hajmeresztő rablógyilkosság történt. Weinberger Áron pléhmivest és nejét ma délelőtt 10 óra táján meggyilkolva találták. — Az esetről részletesen a következőket tudhattam meg. Weinberger mint kezdő iparos, alig egy pár hava nős, csak nemrég telepedett meg Tordán. Egyszerüen, csöndesen éltek s házuknál egy szegény rokonuk 6 éves kis leánykáját nevelték. Egyik hir szerint az asszony tegnap öröksége fejében 3 vagy 400 frtot hozott magával. Ma délelőtt 9 óra után egy asszony, kinek dolga lett volna a meggyilkoltakkal, oda ment, de az ajtók zárva lévén s a zörgetésre sem felelvén senki, az ablakon benézett s ott látta a földön a kis leánykát s nevelő anyját, Weinbergert pedig az ágyban vérükben feküdve. — Rögtön jelentés tétetett, minek következtében Dicső Béla trvszéki aljegyző, mint erélyes és kitünő vizsgáló biró a helyszinére küldetvén, constatálta a rablógyilkosságot. A gyilkosság az éjféli órákban hajtatott végre fejszével. Borzasztó küzdelmébe kerülhetett a gyilkosnak a tett végrehajtása. A falak, butorok mind vérrel áztatvák. A gyilkosság ugy látszik először az emberen hajtatott végre. Fején magán számtalan vágás látható, ott fekszik az ágyon hasra fordulva, vértócsában. Az asszony a zajra fölébredvén, hihetőleg futásban akart menedéket keresni, de egy csapás balfelőlről a fülön felül elnémitota örökre, mert az ajtón belül fekszik a földön összekuczorodva, a kis leánykára is mért egy csapást a gyilkos, de az ütés nem volt halálos, csak elkábitotta a szegény leánykát. Az orvosi segélynek sikerült is eszméletre hozni s ez vezetett leginkább a gyilkos nyomára. Ugyanis azt mondta, hogy „láttam mikor a bácsi birkozott a szomszédlegénynyel.“ Tulajdonképen a legény nem lakott a háznál, mert az oly kicsiny, hogy hárman is alig férhettek benne.— Nevét bizznyossággal a gyilkosnak nem tudhattam meg noha a hely szinén jelen voltam. Hir szerint távirátoztak M. Ujvárról, hogy ott ma délben elfogták a gyilkost, ki egy sugár magas 18 éves fiatal ember. A bttkv. szerint hát még nem ért meg egészen az akasztófára. A vizsgálat erélyesen folys bizunk is annak vezetőjében, hogy a tettes mielőbb át lesz adva a büntető igazság szolgáltatás boszuálló karjainak.“ Ugyan e tárgyban egy másik levelezőnk a következőket irja: Rablógyilkosság Tordán. Jun. hó 2-án éjjel a nem rég városunkban megtelepedett Weinberger Áron pléhes és az alig 4. hetüs fiatal neje meggyilkoltattak. A tettes (nevezett segédje, kinek neve nem tudatik) véres munkáját bevégezve, s az ajtót az áldozatokra zárvareggel 4 óra felé távozott el Tordáról. Sokáig nem jöttek nyomára az esetnek, mignem a néma csend, a mely Weinberger udvarán honolt, a szomszédokban gyanura adott okot, — s a ház ajtaja reggeli 10 óra felé kinyittatván — Weinbergert az ágyban, nejét pedig az ajtó mellett a főre mért fejsze csapások által többszörösen megvagdalva vértócsában fekve találták. Weinberger bátyja alig 6 éves leánykája — ki nálok volt — csak a roszul kiszámitott fejszecsapásnak köszönhette, hogy a fültövön kapott nem kis mérvü fejszekezelés, daczára még lehet reménye — az orvosok állitása szerint — az élethez. A gyanusitott segéd bünösségét a kis leány teljhitelt érdemlő következő vallomása fogja igazolni: „láttam, midőn a segéd a bácsira fejszét emelt.“ A tettes kézrekeritése iránt rendőrségünk részéről az erélyes intézkedések megtétettek. r. l.

— **Négy rablót** vitt be vasárnap a csendőrség Balázsfalvára s onnan vasuton Erzsébetvárosra. A négy jómadár közül egyik épen 21 évet „töltött“ Szamos-Ujvártt. Hogy e rablók abból a bandából valók-é, mely a hosszuaszói gyilkosságot elkövette: ezt még eddig nem lehet tudni.

— **Nyilt köszönet**. Várusunk nagy érdemü polgármestere, mélt. **Simon Elek** kir. tanácsos ur, a ki városi polgári iskolánk iránt már annyiszor tanusitá atyai gondosságát s kegyes pártfogását, legújabban is azzal kötelezte le iskolánk elöljáróságát, hogy a közelebbről megtartott közvizsgálatok alatt 1 drb, cs. aranyat s 4 db. negyobbféle tallért küldött a kiválóbb előmenetelt tanusitott, jó magaviseletü tanulók megjutalmazására, a melyek e folyó hó 1-én, az érdemsorozat felolvasásakor, az arra érdemeseknek itéltek közt ki is osztattak. Midőn e tényt hálás érzülettel hozom nyilvánosságra, egyszersmind kedves kötelességemnek ismerem, a mélt. adományozó úr iránt iskolánk tanári kara és ifjusága forró köszönetét e helyen is tolmácsolni. Kolozsvártt, 1877. julius 4-én. Váradi Károly, mint a városi polg. isk. igazgatója.

— **Gazdagság még nem tesz szerencsésé**. Két pénzfejedelem, Németország két leggazdagabb embere, b. Rotschild Károly Frankfurtból, és b. Bleichröder Gerson Berlinből a Diest-Daber-féle pörben mint tanuk voltak megidézve. Ott állott mindkettő a törvényszék előtt: Az egyik Rotschild gyógyithatlanul vak, a másik gyógyithatatlanul siket. A két szegény milliomos hányszor nem cserélt volna valamely napszámossal, a ki nejét és gyermekeit látni és hallani tudja. Az ily sors a szemnek, a mely látni, a fülnek a mely hallani tud, azt sugja, hogy a gazdagság egy magára még nem tesz szerencsésé.

KÖZGAZDASÁG.

A kolozsvári takarékpénztár 1877. junius havi üzletforgalma.

Bevétel.

244. betét után 86012 frt 50 kr, visszafizetett váltók 152,629 frt 66 kr, visszafizetett előlegek 13,609 frt, visszafizetett jelzálog költsönök 1200 frt, befizetett kamatok váltó s előlegek után 4683 frt 4 kr, illetékek 1162 frt 36 kr, értékpapirok eladásából 88,955 frt 50 kr, értékpapirok után befizetett kamat 6558 frt 18 kr, jelzálog kölcsönök után befizetett kamat 3745 frt 85 kr, elhelyezmények után befizetett kamat 1080 frt, házbér az intézet saját házai után 62 frt 50 kr, állam illeték előlegek után 42 frt 65 kr.

Összesen 359,641 frt 24 kr.

Pénztármaradvány máj. 30-ról 164,816 frt 15 kr.

Főösszeg 524,457 frt 39 kr.

Kiadás.

Visszafizetett betétek s tőkésitett kamatok 201. tétel utáe 88,586 frt 63 kr, betéti folyó kamatokra 237 frt 47 kr, leszámitot váltókra 149, 153 frt 31 kr, előlegek értékpapirokra 25,379 frt, jelzálog kölcsönökre 3500 frt, első osztrák Takarékpénztárnak 90,137 frt, 89 kr, első osztrák Takarék-pénztár kamataira 375 frt 69 kr, tiszti fizetésekre 953 frt 40 kr, kezelési költségekre 328 frt 67 kr. napi biztos dijakra 128 frt. 1876 évi részvény-kamat s osztalékra 790 frt; aprolékos költség az intézet saját házai után 40 frt 50 kr, bélyeg illeték betéti kamatok után 7 frt 13 kr, állam-illeték-előlegek után 42 frt 65 krajczár.

Összesen 359,660 frt 34 kr.

Pénztári maradvány junius hó 30-án 164 797 frt 5 kr.

Főösszeg 524,459 frt 39 kr.

Kolozsvártt 1877. junius hó 30-án.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott **Budapesten** julius 4. d.e. 11 ó. — p.
Érkezett Kolozsvárra julius 4. d. e. 11 ó. 35 p.

A Török csapatok nyomulnak előre Karsnak; hirlik, hogy fel is mentették.

A szerb trónbeszéd kijelenti, hogy a czár pártfogolja Szerbiát az ország pedig a fejleményeket várja. A skupcsina erre a függetlenség kikiáltásával felelend.

Az osztrák Lloyd kötelezte magát, hogy a lefoglalt hadiszereket Korfuból monarchiánkba szállitja s a háboru alatt vissza nem viszi.

A „Fremdenblatt“ kijelenti hadi-készülődéseink ügyében Oroszországgal, semmi megbeszélés nem volt.

Osztrák kormány csatlakozott a Reichsrath vámügy albizottmányának azon határozatához: hogy a Függő adósság megosztása iránt induljon velünk alkudozásba.

A czárnak a bolgárokhoz intézett kiáltványa Bécsben rosz hatást tett.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Békésy Károly.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Nem hivatalos.

1877. junius 1-en kihuzott sorozatszámu

1839-ki államsorsjegyek,

melyeknek **september 1-én** nyereménynyel kell kisorsoltatniok.

1 egész 1839. államsj.	900 ft.	1 egész a legk. nyer. kizárólag	475 ft.
1 ötöd	170 ft.	1 ötöd	90 ft.
1 fél ez utóbbiból	90 ft.	1 fél ez utóbbiból	48 ft.
1 negyed	48 ft.	1 negyed	24 ft.
1 tized	20 ft.	1 tized	10 ft.
1 huszad	11 ft.	1 huszad	6 ft.

Nyereményhuzások september 1-én.
Nyolcz millión felüli összes nyereményekkel.
Főnyeremény 280,000 forint!

Sorsjegycsoportozataink felmaradt bárczáiból, melyek közül **1877. junius 1-én** 6 egész 10 sorozat szám **is ki lett huzva**, bizonyos összegü, ily nemü szerencsebárcza van még készletben, s ezeket mi minden legkisebb ráfizetés nélkül, egyedül csak a többi, már 1876-ban belépett résztvevők által teljesitett havi **10 frt.** részfizetések mellett engedjük által; ezen bárczáknál még a legkisebb nyeremények is számitásba tétetnek. Mielőbbi gyors megbizást kérjük, miután hasonló eset, egy **államkölcsön** lét **utolsó huzásában** részessé válhatni, **száz év mulva** fordulhat csak ismét elő. (246) (10—*)

NYITRAI és TÁRSA Bécs, Kärntnerstr. 16,
(eisernes Haus.)

Monostori-sajt.

(253) (4—5)

Kolozs-Monostori
m. királyi tanintézet
sajtjának
egyedüli kizárólagos
RAKTÁRA
Csiki testvérek
fűszer-,
liszt-,
ásványviz-,
csemege- és borüzletében
Kolozsvártt.

Monostori-sajt. Monostori-sajt. Monostori-sajt.

(167) (12—18)

Gummi és halhólyag
a legjobb minőségből 1—4 frtig tucatonkint.
EMPECHEUR
(magömlést védő,)
biztos hatással, az egészségre ártalmatlan, darabonkint 2 frtért, tüzetes utasitással küld titoktartással utánvétel mellett
ZIEGER JÁNOS,
gummi különlegességek és sebkötelék gyára Gráczban.

PÉNZ
kölcsönöket
5—6% kamatra
telekkönyvezett földbirtokra (ha nem tehermentes is) **1000** frttól kezdve a legmagasabb összegig **törlesztésre**, 5000 forinton felüli kölcsönöket még előnyösebb módozatok mellett **gyorsan eszközöl a:**

a hat. eng. általános
IPAR- és KERESKEDELMI ÜGYNÖKI IRODA
Kolozsvártt,
párisutcza 19. sz. saját házában.
Értekezhetni posta utján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig.
(43) 19—*)

a legolcsóbb jelzálog kölcsönök! a legolcsóbb jelzálog kölcsönök!

Cs. k. szab. villámháritókat,
házitávirdákat,
villanyosokat és légnyomatuakat,
bevezető- és fizikai készülékeket,
valamint minden ebbe vágó terméket legolcsóbban, jóminőségben és jótállás mellett szállit
Leitner és Stőckel,
Béos, Stadt, Wallfischgasse 11.
Árjegyzékek és előirányzatok ingyen és bérmentesen. Bizonyitványok felmutathatók. Felszerelési utasitások adatnak. (260) (1—6)

STEIN JÁNOS
ERDÉLYI MUZEUM-EGYLETI KÖNYVKERESKEDÉSE
KOLOZSVÁRT,
az új évnegyed közeledtével

a következő magyar és német

jeles s általánosan legjobbnak elismert

DIVATLAPOKAT
ajánlja a hölgyközönség szives figyelmébe:

A MAGYAR BAZÁR,
mint
a nők munkaköre.
Megjelent havonként kétszer, két nagy iven.
Minden szám boritékban, szinezett divatkép, szabásrajz- és kivágott szabászmintával.
Előfizetési ára helyben **házhoz hordva** vagy vidékre: Egész évre **10** frt, félévre **5** frt, **negyedévre 2** frt **50** kr.

DER BAZAR
Illustrirte Damen-Zeitung.
Megjelen havonként kétszer, két nagy iven, szabásrajzokkal.
Különösen ajánlhatom mint eddig legjobbnak s legczélszerübbnek bebizonyult divatlapot, mely mint **egy millió példányba** van elterjedve.

Előfizetési ára helyben:	egy évre	8 frt.	A vidékre **bérmentve**	1 évre	9 frt 20 kr.
házhoz hordva	1/2 „	4 frt.	„	1/2 „	4 frt 60 kr.
	1/4 „	2 frt.	„	1/4 „	2 frt 30 kr.

Illustrirte
FRAUEN-ZEITUNG.
„Modenwelt“ nagy kiadása, szépirodalmi közlönnyel.
Megjelen 250,000 példányban.

Kis kiadás:
Évenként ezen kiadásban megjelen: 24 szám divat- és kézimunkákról, 12 szabás minta stb. melléklettel, 12 nagy szinezett divatképpel. 24. szám szépirodalmi résszel, mint melléklet

Előfizetési ára helyben:	egy évre	8 frt.	A vidékre egy évre	. .	9 frt 20 kr.
házhoz hordva	1/2 „	4 frt.	„ 1/2 „	. .	4 frt 60 kr.
	1/4 „	2 frt.	„ 1/4 „	. .	2 frt 30 kr.

Nagy kiadás:
Ezen kiadás a kis kiadásban megjelenőkön kivül még 24 nagy szinezett divatlapot és 24 szinezett tájviseleti képet tartalmaz.

Előfizetési ára helyben:	1 évre	11 frt 20.	A vidékre **bérmentve**	1 évre	12 frt 40.
házhoz hordva	1/2 „	5 frt 60.	„ „	1/2 „	6 frt 20.
	1/4 „	2 frt 80.	„ „	1/4 „	3 frt 10.

HAUS und WELT.
Illustrirte Muster- & Modezeitung.
Megjelen havonként kétszer, két nagy iven.
Minden szám gazdag tartalommal és két-három pompásan szinezett divatképpel és szabásrajzzal.

Előfizetési ára helyben:	egy évre	12 frt.	Vidékre **bérmentve**	1 évre	13 frt 20 kr.
házhoz hordva	1/2 „	6 frt.		1/2 „	6 frt 60 kr.
	1/4 „	3 frt.		1/4 „	3 frt 30 kr.

DIE MODENWELT.
Illustrirte Zeitung für Toilette und Handarbeiten.
Megjelen havonként kétszer egy nagy iven, szabásrajzzal.

Előfizetési ára helyben:	1 évre	3 frt 60.	Vidékre **bérmentve**	egy évre	4 frt 80.
házhoz hordva	1/2 „	1 frt 80.		1/2 „	2 frt 40
	1/4 „	— 90.		1/4 „	1 frt 20.

VICTORIA
Illustrirte
Muster- u. Modezeitung.

Megjelen havonként kétszer, két nagy iven. Minden számban egy nagy szinezett divatkép és minden második számban egy szabásrajz.

Előfizetési ára helyben:	1 évre	6 frt 80.	Vidékre **bérmentve**	egy évre	8 frt —
házhoz hordva	1/2 „	3 frt 40.		1/2 „	4 frt —
	1/4 „	1 frt 70.		1/4 „	2 frt —

MODEN-ZEITUNG.
Megjelen havonként kétszer egy nagy iven.

Előfizetési ára helyben:	1 évre	3 frt 20.	Vidékre **bérmentve**	egy évre	4 frt 40.
házhoz hordva	1/2 „	1 frt 60.		1/2 „	2 frt 20.
	1/4 „	— frt 80.		1/4 „	1 frt 10.

Fent nevezetteken kivül elfogadok előfizetéseket minden bel- és külföldi folyóirat- és divatlapra, továbbá heti- és napilapokra, megjegyezve mindenütt még azt, hogy az előfizetési összegek bérmentve küldessenek be hozzám.

Tisztelettel
STEIN JÁNOS
könyvárus
KOLOZSVÁRT.

Ugyanott kapható:
Utazás keleten.
Irta: **ORBÁN BALÁZS.**
Hat kötet ára 6 frt.

Tartalom:

I. Kötet. Lengyelfalvától Brassóig, Brassótól Galaczig, Galacztól Konstantinápolyig, Konstantinápolytól Smirnáig, Smirnától Sámosig, Sámos, Sámostól Rhodusig, Rhodustól Beyruthig.

II. Kötet. Beyruth és nehány szó Libanon népeiről. Beyruthtól Názárethig, Názárethtől Jeruzsálemig, Jeruzsálem, Jeruzsálem környéke, Kirándulás Jeruzsálemből.

III. Kötet. Kirándulás Bethlembe, Hebronba és St.-Jánosba, Jeruzsálemből Jaffán át Beyruthig, Beyruthból Alexandriáig, Alexandriától Kairóig. Egyiptomnak rövid történeti kivonata Mahomedtől a mi korunkig. Kairó, kirándulás Heliopolishoz és a kövesült erdőhöz, kirándulás a gulákhoz.

IV. Kötet. A gizehi guláktól Memphisig, Memphistől Kairóig, Kairóból Rosettán át Alexandriába, Alexandriától Sziráig, Szirától Athéneig, Athene. Kirándulás Athéntől a suniumi fokhoz, a Petelinconra, a marathoni térre és a philei várhoz.

V. Kötet. Athenből Naupliába, Naupliából Korinthusig, Khorinthusból az Isthmusig. Az Isthmusból Megáriáig, Megáriából Eleusison át Athénbe. Delos, Nacos, Páros, Antipairs, Myerne, Tinos, Andors, Függelék.—

VI. Kötet. Konstantinápolytól Brusszáig, Brussza, Brusszából Gomleken át Isznikre, Isznik a régi Nicaea, Nicaeatól Nicodémián át Stambulba. Visszatérés a hazába. Megérkezés a hon határára.

Orbán Balás következő szavakkal fejezi be e mű bevezetését. „Egy ösvényt legalább törtem keletre, mely reánk magyarokra nézve 100-szorosan fontos, kiknek hivatásunk végre is az, hogy miveltségünk közvetitő legyen kelet és nyugat közt és kiket ezen felül kelet, mint ősapáink dicső hazája is érdekel. Vajha egykor ujabb nemzedékeink által, az ösvény járt úttá válhasson, s ez utakon nemzetünk tudományossága jövő évezredeknek nyújtsa át eltünt évezredek nagyságának kincseit.“

NAPKELETI KÉPEK.
Eredeti rajzokban. Nagyszöllösi Szöllösi Ferencztől.
Ára 1 frt.

A dús és érdekes tartalomból következőket emeljük ki.
Sulejman aga. A ruscsuki pasa. A Janicsárok eltöröltetése. A Moszkoviták háborut izennek. Kalafati, bailészi ütközet. Miklós czár. Sumla. Mahmud pasa a Bosnyákokat Novi-Bazárnál megveri. Az orosz segéd sereg megérkezik. Mehmed-Alival béke köttetik. Török szokások. Török vendégszeretet stb. stb. stb.

PETŐFI SÁNDOR
költeményei
II. teljes kiadás.
Pompás diszkötésben, képekkel 16 ft.
Diszkiadás füzetekben. Első füzet. Ára 1 frt 50 kr.
Kisebb kiadás 4 kötetben. Kötve 12 ft, füzve 8 frt.

Vidéki megrendelések azonnal és a legpontosabban teljesittetnek utánvét mellett. Legczélszerübb azonban a kivánt könyvek árát postautalványnyal előre beküldeni, mely esetben a könyvek árán felül még 10 kr. küldendő a fuvarlevél és csomagolásért.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.